

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAY

Víctor Alba, l'home més lliure

No vaig aprofitar mai prou el mestratge de Víctor Alba, un periodista singular, amb una vida de pel·lícula. El vaig llegir, sí. A vegades venia a la redacció de l'*Avui* i parlàvem. Però no el vaig anar a veure a Sitges, a casa seva, tot i la seva generosa insistència. Sempre me n'he penedit. Recordo com defensava que calia fer un diari en català de molta qualitat, d'idees, intel·lectualment ambiciós, periodísticament atrevit, punyent. Potser amb l'ARA ho hem aconseguit una mica. Segur que ell, però, encara ens exigiria més, perquè sempre aspirava a més. Sempre burxava i somreia.

Víctor Alba, el nom autèntic del qual era Pere Pagès, fill d'un industrial de Sabadell, era un home d'acció amb idees pròpies, la majoria de vegades a contracorrent. Des de ben jove, víctima de la persecució estalinista al POUM d'Andreu Nin durant la Guerra Civil, s'havia acostumat a ser un *outsider*, un indòcil d'esquerres, a qüestionar-ho tot, a anar per lliure.

Després de la doble derrota (contra els comunistes dins el bàndol republicà i contra els feixistes), i després de sis anys a les presons franquistes, el 1945, encara no amb 30 anys, va fugir del país i va iniciar un fructífer exili. Primervan a París, on va treballar a *Combat* amb Albert Camus, que li va fer cremar la seva primera novel·la –protagonitzada per un tal Víctor Alba–, i amb qui va traduir al francès el *Cant espiritual* de Maragall; el 1947 va fer el salt a

EFE

Mèxic, on va treballar també com a periodista per a mitjans del país –va fer amistat amb Octavio Paz i amb la vídua de Trotski– i de l'exili català; i finalment es va trasllada als Estats Units, on va acabar de professor universitari de ciències polítiques a la Kent State University. En tornar a Catalunya el 1968 i desmarcar-se de l'hegemonia del PSUC dins l'esquerra, es va fer córrer la brama que era agent de la CIA. Ja li hauria agradat a la CIA tenir enrolat algú com Víctor Alba!

Però ningú no s'enrecorda d'ell. La memòria d'aquest país és curta

WIKIMEDIA

i miop. Antidogmàtic feliç, dissident combatiu, sempre carregat de bon humor, l'emprenyaven totes les injustícies i hipocresies, per això incomodava tant. Era un indignat que encomanava joia de viure. I un treballador incansable: va publicar més d'un centenar de llibres, va escriure fins al final. I es va divertir molt. "Diverteix-te", li deia sempre a Francesc Marc Álvaro, que és l'impulsor i editor, juntament amb Mònica Sabata, del llibre *Víctor Alba, el cronista revoltat* (editorial Afers), fruit d'unes jornades organitzades el

2016 per la Càtedra Josep Termes de la UB i la Facultat de Comunicació Blanquerna (URL) en ocasió del centenari del seu naixement.

El llibre, amb un pròleg de Sabata, recull les intervencions del mateix Álvaro i de Lluís Juste de Nin, Peli Pagès, Antonio Baños, Agustí Pons i Josep M. Casasús, a més de la transcripció d'una animada conversa de Francesc Canosa amb Joan de Sagarra, que juntament amb Ramon Barnils va ser dels pocs que van acollir Víctor Alba. Sagarra li deia "oncle Víctor". Jo us podeu imaginar com les gastava, aquest trio d'esperits lliures i iconoclastes. S'ho van passar bé. Alba hauria rigut molt amb la transcripció, en un moment donat de la qual al pobre Sagarra en lloc de Camus li fan dir "camí"! Sí: "El camí [Camus] va ajudar enormement els catalans i els anarquistes". En fi, el llibre està fet una mica així, no sembla que se l'hagi mirat gaire ningú. La tria de textos d'Alba que inclou el volum tampoc està explicada ni justificada. En un dels escrits, *Los dos catalanismos*, Carles Riba passa a ser *Caries Riba*.

A *Cataluña de tamaño natural* (Planeta, 1975), Alba va escriure: "El catalán corriente tal vez no lo sepa, pero históricamente pertenece a un tipo especial: el del resucitado. Varias veces, a lo largo de los diez siglos de su historia nacional, ha desaparecido, como catalán, y otras tantas ha reaparecido". Tant de bo un dia fem ressuscitar com Déu mana Víctor Alba, l'home més lliure. ♦♦

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALARTEl plural de les sigles
a propòsit dels ERTO

Sigla és un terme conflictiu des de la seva mateixa definició. Tenim clar que ONG és una sigla i no pas unes sigles, però la definició del DIEC2 o el GDLC permetrien dir-ho tot: "Lletra o lletres inicials d'un o més mots usades com a abreviació". Estrictament, doncs, i per estrany que sembli, podem dir que una sigla està formada per sigles i que la sigla ONG té tres sigles (jo us aconsello que digueu que té tres lletres). La raó d'aquest embolic és que *sigla* prové d'un *sigla* llatí que ja és plural i no té singular.

Les sigles es poden lletrejar o es poden sil·labejar (com si fossin una paraula). ONG es lletreja (o.ena.ge) i ONU se sil·labeja (o.nu). Les sigles que se sil·labejen s'anomenen acrònims –que són, doncs, un tipus de sigles–, mentre que les que es lletregen

no tenen un nom específic, es diuen sigla i prou. Tant si se sil·labejen com si es lletregen, es poden lexicalitzar, és a dir, poden esdevenir noms comuns. La culminació d'aquest procés comporta que ja s'escriguin en minúscules. De la sigla lletrejada LP passem a elapé: "L'últim elapé dels Beatles". I de la sigla sil·labejada –o acrònim– PIME passem a pime: "Les pimes del sector".

Com veiem en aquest últim exemple, les sigles que ja s'escriuen en minúscules formen el plural pel procediment general (afegint-hi una s), però ¿què passa quan encara les escrivim en majúscules? En aquest punt, l'IEC és més flexible que la RAE. A diferència de la RAE, que exigeix introduir-les amb un determinant plural ("las ONG" i "unos DVD"), l'IEC permet afegir-

DANI RIOS

hi una s minúscula ("les ONGs" i "uns DVDs"). (Observem que alguns ja han fet el pas d'escriure *oenagé* i *devedé*, però aquestes formes no han acabat de triomfar, potser perquè el lletreig del qual provenen dificulta que s'acabi fent la desitjable reducció vocàlica).

Alguns mitjans, com l'ARA, prenen una via intermèdia: hi afegim la s només quan cap mot veí marca el plural. Ho podem veure en el cas d'un fenomen, per desgràcia, massa comú aquestes setmanes: els expedients de regulació temporal d'ocupació. Escrivim "Els ERTO" estenen la precarietat laboral" però "Un constant degoteig d'ERTOs". Fixem-nos que la s mai va precedida d'apòstrof i que si la frase anés tota en majúscules aquesta s s'hauria de mantenir minúscula. ♦♦